מקוואות פ"ז מ"ב, ג) לעיל פא., ד) ג"ל נראה דהכי.

'עב"ד, ה) ואלא כל"ל ועי

בתום' ע"ו עג. ד"ה ודוחל

תורה אור השלם

1. װֶבֶּניאָךּ יְיָ אֱלֹהֶיךּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְרְשׁוּ אֲבֹתֶיךָּ

וירשתה והיטבר והרבר

גליון הש"ם

י. רש"י ד"ה נתן סאה וכו'

ומי פירות וכו'. עי' זכחים

ביש בו יין וכו':

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה מאי אבל

וכו׳ דמשמע: (ג) תום׳

ד"ה ירושה וכו' דמדרש

רות איכא לאוקמי:

מוסף רש"י

ירועה

ראשונה.

:מאֲבֹתֶיף

קלג א מיי' פ"ד מהל' מקואות הלכה ז סמג עשין רמח טוש"ע י"ד סימן רא סעיף כד: קלד ב מיי' פ"א מהל'

תוספות ישנים

א) עוי"ם דהא דקאמר קדושה ראשונה לעתיד לבא לאו התם קושה לעתית לכנו לנו דוקא אלא ר"ל קדושה שניה וכר' יוסי דהכא דתני סדר עולם וסבר תרומה בוכם יושבו מורמו הזה מן התורה ומ"מ לה ראשונה אע"פ דמיירי בקדושה שקידש עזרא לפי שהיא ראשונה לנו: ב) ותימה דהא לא מתרינן קמא קמא בטיל רק עד ששים תדע דאל"כ אם יערה אדם כל היום חלב בקדרה לא יאסור ול"ל להכל לא הוי רק מדרבנן שהרי אין כאן שיעור לאסור שאפילו כי נתן סאה ונטל סאה עד רובו א״א שכל הפעמים שנוטל הסאה מו המקוה שלא יתערב בהם מעט ממי פירות אשר נתן בתוך המקוה וא"כ אפילו יתר ממנו היה לנו להכשיר שאף עד יתר מרובו יש במוך המקוה יתר מרובו ממים גמורים ואפ"ה (לא) נמנים גמורים ומפיים (מו) גזור רבנן לפי שהוא נראה כרובו ומש"ה א) לא שרינן יותר מרובו אלמא מדרבנו בעי רבייה: אלא מאי נישא דיעבד. ומימה אמאי לא אמרינן שיועילו נשואין להאכילו בתרומה דרבנן אם כהן נשאו כמו שאנו אומרים שאוכלת אשתו בשביל קדושין בתרומה דרבנן והלא כיון דספיקא הוא היה לנו לומר זה כזה וי"ל דלא דמי דהא אם נחשיבו כוכר אין תקלה בדבר דחומרא הוי דחייבין עליו סקילה אבל אם אנו אומרים שהוא נישא לאכול בתרומה דרבנו ונחשוב לותו כנקבה יש חשש איסור בדבר דא"כ לא יתחייב

> א) נראה דל"ל ומשו"ה לא שרינן רק עד רובו אלמא דגם בדרכנן בעי רבייה.

סהילה כזכר:

רושה ראשונה ושניה יש להן בו'. פר״ח ראשונה ירושת אברהם ילחק ויעקב שניה ירושת יהושע ומשם ואילך קדשה לעולם ולא יתכן לפרש כן דבסוף פרק יולא דופן (נדה דף מז. ושם) מפליג רבי

יוסי בין תרומה לחלה וא"כ קדושה שניה היא קדושת עזרא דבקדושת

עזרא שייך לחלק בין תרומה לחלה משום דגבי חלה כחיב בבואכם וכי אסקינהו עזרא לאו כולהו סלוק א) עוד שאל ה"ר שמואל מאניוב את ר"י דהכא קאי ר' יוחנן כר' יוסי דירושה ראשונה ושניה יש להם דקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבא ובפרק השוחט והמעלה (זבחים דף קז:) קאמר הש"ם לר' יוחנן דקדשה לעתיד והשיב ר"י דלמעשרות ודחי לא קדשה הארץ לעתיד אבל קדושת ירושלים והבית קדשה שקדושת מחילות קיימא כל שעה מאשר לו חומה דדרשי׳ במגילה (דף י: ושם) אע"פ שאין לו עכשיו והיה לו קודם לכן אי נמי קדושת ירושלים משום דאיקרי נחלה אין לה הפסק א"נ משום דכתיב (תהלים קלב) זאת מנוחתי עדי עד ואתי שפיר דבפ"ק דמגילה (דף י.) בעי למימר דקסבר רבי אליעזר קדושה ראשונה קדשה לשעתה וקדשה לעתיד ורבי יהושע אית ליה התם בהדיא הכי ובריש בילה (דף ד.) אית להו דליטרא קליעות בטלה ואם כן סברי דתרומה

בומן הזה דרבנן ובטלה קדושת הארן וכן לר"ל ר' יוסי סבר דתרומה בזמן הזה דרבנן ובפ' קדשי קדשים (ובחים דף ס: ושם) גרם בכל הספרים א"ר יוסי משום ר' ישמעאל כו' לעולם קסבר קדשה לעתיד אלא יש לחלק בין קדושת הארץ למחיצות עוד שאלו דהכא משמע דסבר רבי יוחנן דקדושת הארץ דאורייתא ובמדרש רות משמע דהוי דרבנן דקאמר ר' יוחנן מעשרות כיון שגלו נפטרו והם חייבו עלמן מאליהן והשיב ר"י דאיכא למימר דהא דקאמר הכא ואנא דאמר כר' יוסי לאו משום דסבר ר' יוחנן כוותיה אלא משום דאליבא דר׳ יוסי דאנדרוגינוס דמתני׳ קיימי ועוד אר״י דאין נראה ששום חכם יאמר שקדושת הארץ בזמן בית שני למעשרות ולכל מצות התלויות בארץ היתה מדרבנן וההיא דמדרש (ב) איכא לאוקמי במעשר פירות וה"ק כיון שגלו נפטרו ממעשר דאורייתא והם חייבו עלמן מאליהם כשחזרו יותר ממה שהיו חייבים בתחלה שהוסיפו מעשר פירות ועוד אר"י מתוך הירושלמי דשביעית ד'פ"י דהכי פירושו

ואנא דאמרי כרבי יוםי דתניא 6 בסדר עולם ירשה ירשו אבותיך וירשתה ירושה ראשונה ושניה יש להן ושלישית אין להן וא"ר יוחנן מאן תנא סדר עולם רבי יוםי וסבר רבי יוחנן בדרבנן לא בעינן רבויא והא תנן מאמקוה שיש בו ארבעים סאה מכוונות נתן סאה ונטל סאה כשר וא"ר יהודה בר שילא אמר ר' אסי א"ר יוחנן עד רובו מאי לאו דנשתייר רובו לא דלא נשקול רובו ואיבעית אימא שאני הכא דאיכא למימר שאני אומר ∘תנן אנדרוגינום נושא תני אם נשא והא נושא קתני וליטעמיך מאי אבל לא נישא אלא מאי נישא דיעבד נושא נמי דיעבד אמרי לא נושא לכתחלה משמע אבל לא נישא דיעבד נמי לא והא מדקתני סיפא רבי אליעזר אומר אנדרוגינום חייבין עליו סקילה כזכר מכלל דת"ק ספוקי מספקא ליה בין למר בין למר מפשם פשיםא ליה איכא בינייהו סקילה משני מקומות דמר סבר חייבין עליו סקילה משני מקומות ומר סבר יכזכר אמר רב

בכשרות: דלה נשקול רובה. הבל עד פלגה שפיר דמי: וחיבעים אימא. לעולם בעינן רבויא בדרבנן והאי דקאמר אע"פ שלא רבו חולין משום דתלינן אשאני אומר חולין לתוך חולין נפלו ואין כאן איסור אבל הכא ליכא למימר שאני אומר כה"ג דהא מיא מיד מבלבלי וליכא למימר חזר ונטלה: חנן אנדרוגינום נושא. לכתחלה. אלמא זכר מעליא הוא וקשיא לריש לקיש דאמר אין מאכיל בחזה ושוק: מני אם נשא נשוי. דבעיא גיטא מיניה משום ספק זכר ולעולם ספיקה הוה: מחי הכל לה נישה. (ה) משמע דיעבד: ה"ג נושה נמי דיעבד אמרי לא נושא לכסחלה אבל לא נישא דיעבד נמי לא. ולעולם קשה ליה לר"ל ודייקא כר' יוחנן: ומותבי' לר' יוחנן והא מדקתני סיפא כו': משני מקומות. אפי' בנקבותו. וטעמא מפרש לקמן [פג:] מקרא בשמעתין: ור"א סבר כוכר. במקום זכרות אין במקום נקבות לא:

ואנא אמינא לרבי יוסי. דהא מתני׳ ר' יוסי קאמר לה אנדרוגינוס

כהן וכוים ולדידיה אמינא אף מאכילה בחזה ושוק דהא תרומה נמי לר׳

יוסי דאורייתא היא אף בומן הזה: ירושה ראשונה. בימי יהושע

הויא ירושה וכן שניה דבימי עזרא דכשגלו גלות ראשונה בטלה קדושת

הארץ: שלישית אין להם. כלומר לא

בעי למהדר ומירתה דירושה עומדת

היא ואשמעינן האי קרא דלא בטלה

קדושת הארן בגלות טיטום: וסבר

כ' יותנן כו'. קס"ד האי דמותיב

דטעמא דר׳ יוחנן לאו משום דסמיך

אשאני אומר אלא משום דאי הוי נמי

איפכא לא איכפת לן דלא בעינן

רבויא בדרבנן אלא מכי איערב

בטיל ליה: נתן סאה ונטל סאה כשר.

גבי שאר משקין °ומי פירות ותמד

שהחמין קחי במס׳ מקוחות וחשמועי׳

דאע"ג דחזר ונטל ואיכא למימר הא

חסר ליה מקוה שהסחה הזחת חין

משלימתו שאין ראויה למקוה אפ״ה כשר דמכי יהבו לגביה בטל ליה והוו

להו ארבעים וחד כולן ראוין וכי שקל

חד סחה פשו חרבעים חבל חיפכח

לא דכי נטל סאה ברישא חסר ליה

וכי הדר מלייה הוה ליה מקוה חסר

דמשקין הללו אין משלימין את המקוה:

מאי לאו דנשתייר רובו. עד י"ט סאה

יכול לעשות כן אבל טפי לא דבעינן

דניהוי רובא מי גשמים. אלמא אע"ג ליתא דפסול שאיבה דרבנן בעיא רובא כיון שגלו נפטרו שקדושה ראשונה לא קדשה לעתיד ולא היה חובה להם לקדש את כל א"י כדאמר (חולין דף ז.) הרבה כרכים כו' וכמו שהניחו במקלת היו רשאין להניח הרבה יותר או שמא הכל אם היו רולים ואעפ״כ חייבו עלמן מאליהן וקדשו וכיון שקדשו קדשה מן התורה: בתן כאה ונטל כאה בשר. קשה דנהי דשאיבה דרבנן כדאמר בפרק המוכר את הבית (ב"ב דף סו: ושם) מי פירות מיהא פסולין מדאוריי"

בימי להן. ושניה. יש י. נבוכדנלר בנלום בטלה קדושת הארץ ונצטרכו ליורשה ולקדשה בשנים וודה וווי שבטלם ראשונה ונקראת י**כושה** (חולין רשלישית. לעתיד לבא, אין להן. כלומר אינה ירושה דלא יצטרכו לרשתה דלא בטלה קדושתה מגזרת הכתוב (נדה מו:) שהשניה לא מגזרת פסקה (חולין זו). מאן תנא סדר עולם רבי יוסי. דהוא סתמה כי סיכי דסתס מתניתין ר"מ (נדה מו:). נתן סאה (נדה מו:). נתן סאה ונטל סאה. מי פירות וכל משקה שאינו מים וחמד משהחמיץ, פעמים מעלין פעמים אין מעלין, כילד מקוה שיש בו ליינו סאין ונפלה סאה מהן לתוכה לא העלתהו, פירוש לא השלימתהו ואף לא פסלתו, פעמים דמעלין, כילד היו בתוכו ארבעים סאה מכוונות, נתן סאה מאלו המינים ונטל סאה אחר הנתינה כשר, דבטלו להנך קמאי במקוה השלם, הילכך כי חזר ונטל לא מיפסיל, נמלא שהמקוה הזה נשלם על ידיהם לכשנטל סאה (זבחים כב.). אבל לא נישא. שהוא כוכר והשוכב עמו הרי הוא

לטבול בהן כדמוכח פ"ק דפסחים (דף ז: ושם) דאמר משקי בי מטבחיא בקרקע טהורים אמר רב פפא לא אמרן אלא מים אבל דם לא ומים נמי לא אמרן אלא דהוו רביעית דחזיא להטביל מחטין וצנורות כו' משמע דדם לא חזי להטביל בו ועוד אמרי' בכסוי הדם (חולין דף פד. ושם) דג' מים כתיבי וממעטינן מי פירות והיכי פריך מהכא דמדרבנן בעיא ריבוייא ואמי פירות בהדיא קתני לה כדפי׳ בקונטרס וי"ל דפריך משום דקא פסיק ותני עד רובו אפילו למחטין ולנורות דמדאורייתא לא בעי מי סאה ונהי דכשמי פירות רוב מתבטלים המים במי פירות ופסול מדאורייתא אף למחטין מ"מ במחלה על מחלה מיהא מדאורייתא כשר למחטין ומדרבנן הוא דבעינן רבייה ועוד י"ל דמדאורייתא קמא קמא בטיל ואפ״ה בעינן רובא לכך פריך שפיר ב) א״נ קאי נמי אתמד שיש בו מים דקחשיב במס׳ מקוואות (פ״ו מ״ב) ואכולהו קא״ר יוחנן עד רובו: אכור רבי יוחגן עד רובו. משמע דברובו לא אמריען ראשון ראשון בטל וכן בפרק במה אשה (שבת דף פה: ושם) גבי אבוה דשמואל דעבד להו לבנתיה מקוואות ביומי ניסן שלא ירבו נוטפים על הזוחלים ובפ׳ הנודר מן הירק (מדרים מ:) בלל שעקרו בשביעית ונטעו בשמינית ורבו גידוליו על עיקרו מוחר וחימה דבפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עג.) א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון ורבו גידוליו על עיקרו מוחר וחימה דבפרק בתרא דמסכת ע"ז (דף עג.) א"ר יוחנן המערה יין נסך מחבית לבור אפילו כל היום כולו ראשון בטל ונראה לר"י דההיא דמס' ע"ז דאמרינן ראשון ראשון בטל היינו דוקא עד ס' אבל אם אין ס' מן ההיחר לא דא"א להחבטל כיון שיש נ"ט לבסוף דהא טעם כעיקר מן החורה הוא כדאמר באלו עוברין (פסמים דף מד: ושם) ובפרק ג' מינים (טיר דף או: ושם) ומ"מ אע"ג דאיכא ס' מן ההיחר אי לאו דנפול קמא קמא היה נאסר כגון אם היה נופל בבת אחת או אם היה מערה בדבר דנפיש עמודיה טפי מפי חבית דאיכא דלא נפיש עמודיה טפי 6 מצירצור קטן דביין נסך החמירו יותר מבשאר איסורים כדתנן התם (ע"ז דף עד.) שהוא בכל שהוא וקסבר רבי יוחנן דכי איכא למימר ראשון בטל באיסורא לגו היתירא ולא נפיש עמודיה שבטל והולך עד ס' ולא אמרינן שיאסור בכל שהוא דאמתניתין דהתם קאי וכי פריך התם ממתני׳ דיין נסך אוסר בכל שהוא מאי לאו דנפול איסורא לגו היתירא לא הוה מלי לשנויי דאיירי בנפיש עמודיה מפי חבית דהא כל שהוא קתני דלא נפיש והא דפריך עלה מיין במים בנ"ט מאי לאו דנפול חמרא דאיסורא לגו מיא דהיתירא אע"ג דרבי יוחנן נמי לא קאמר דבטל אלא עד ס׳ לא פריך אלא מכח רישה מדסיפא איסורא לגו היחירא רישה נמי איסורא לגו היחירא וקחני בכל שהוא ומסיק דכולה מתניחין היתירא לגו איסורא ומ"מ אמת הוא דבנ"ט אסור בכל ענין בין איסורא לגו היתירא בין איפכא: דלא גשקוד רובא. תימה

רנן אנדרוגינום נושא. פירוש דמשמע נשואין גמורים והרי הוא כוכר ומאכיל בתרומה דאורייתא דאי לא הוו נשואין ודאין ה"ל למימר אנדרוגינוס שקדש קידושיו קידושין ומשני חני אם נשא דיעבד ולישנא דלכתחלה דהך סוגיא היינו פי' נישואין ודאין אצל אין לפרש דמדקדק מדשרי לכתחלה לישא ולא אסרינן ליה לכתחלה מספק נשים המסוללות זו בזו דמאחר דמאכיל לר"ל בתרומה בזמן הזה דרבנן לא מסתבר לאוסרו בתחלה מטעם זה ועוד יש לפרש דאנדרוגינוס נושא משמע דחייב לישא דמיפקד אפריה ורביה וא"ת והיכי פריך מאנדרוגינוס נושא אמילתיה דרבי יוסי ולריך לדחוק שהוא סיום מילתיה דרבי יוסי אף על פי שרבי יהודה מפסיק בינתים:

היכי מלי למימר הכי הא תנן במס' מקוואות (פ"ד מ"ד) מים שאובין ומי גשמים שהן מתערבות בחלר ובמערה עד מעלות המערה אם רוב כשר כשר אם רוב פסול פסול מחצה על מחצה פסול אימתי בזמן שהן מתערבין עד שלא הגיעו למקוה כו׳ משמע בהדיא דשאובין דרבנן בעי רבייה: